

Regeringskansliet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L2@regeringskansliet.se

Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna Ju2023/01655

Er beteckning: Ju2023/01655

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker att det införs EU-lagstiftning till skydd för utsatta vuxna i vid gränsöverskridande situationer.

- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om inrättande av centralmyndigheter.
- Länsstyrelsen Stockholm tillstyrker förslaget om att det ska vara möjligt att utbyta information mellan myndigheter i medlemsstater. Länsstyrelsen anser att det behöver utredas vidare vilken information som ska delas och vilket skydd som kommer finns för enskildas integritet.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om europeiska företrädarintyg.
- Länsstyrelsen anser det europeiska skyddsregistret behöver utredas vidare.
- Länsstyrelsen tillstyrker att Sverige tillträder 2000 års Haagkonvention.

Förslag till Europaparlamentets och rådets
förordning om behörighet, tillämplig lag,
erkännande och verkställighet av åtgärder samt

samarbete i frågor som rör skydd för vuxna COM (2023) 280]

Länsstyrelsen tillstyrker att det införs EU-lagstiftning till skydd för utsatta vuxna i vid gränsöverskridande situationer. Länsstyrelsen vill särskilt peka på betydelsen att EU säkerställer att fri rörlighet, tillgång till rättslig prövning och full respekt för de grundläggande mänskliga rättigheterna efterlevs samt inkluderar skydd för utsatta vuxna som av olika skäl inte kan försvara sina intressen.

Länsstyrelsen lämnar särskilda svar på följande områden:

Kapitel VI avsnitt 1 artikel 18,19

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i förordningen om att medlemsstaterna ska inrätta en eller flera centralmyndigheter som ska bistå vid tillämpningen av förordningen och förbättra skyddet för vuxna i sådana gränsöverskridande fall som omfattas av tillämpningsområdet.

Länsstyrelsen har i sitt arbete med tillsyn över överförmyndare noterat att det finns ett behov av en centralmyndighet i dessa internationella frågor.

En sådan expertmyndighet behövs för att hantera frågorna rent praktisk samt bistå andra myndigheter med kunskap om området. Idag saknas det vilket lämnar ett tomrum och många överförmyndare som hanterar dessa typer av frågor mer sällan ställs inför tillämpningsproblem. Domstolar, doktrin och departementet har exempelvis kommit med olika besked och tolkningar av frågan om hur godmanskap ska hanteras då en person flyttar mellan de nordiska länderna. Det finns behov av en tydlig lagstiftning som är enkel att tillämpa för myndigheterna på området.

Kapitel VI avsnitt 1 artikel 21

Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vad som avses med att centralmyndigheten ska pröva om den ska ge samtycke till om en vuxen placeras, tex. i någon form av boende, i en annan medlemsstat.

Kapitel VI avsnitt 2 artikel 25, 29

Länsstyrelsen tillstyrker att det införs en reglering rörande utbyte av information mellan myndigheter i medlemsstater i dessa ärenden.

Det finns dock en risk att förslagen kommer betyda att svenska myndigheter blir skyldiga att lämna stora mängder känsliga personuppgifter till myndigheter i andra medlemsstater. Det rör sig om uppgifter som hos svenska myndigheter skyddas av stark sekretess. Länsstyrelsen anser att det behöver analyseras vilka effekter detta skulle få för enskildas integritet.

Kapitel VII europeiskt företrädarintyg

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det ska bli möjligt för medlemsstaterna att utfärda ett europeiskt företrädarintyg som gör det möjligt för företrädare för vuxna att styrka sina befogenheter i en annan medlemsstat. Vid sin tillsyn av överförmyndare noterar Länsstyrelsen ofta arvskiten och fastighetsförsäljningar med internationell koppling och Länsstyrelsen ser att ett företrädarintyg skulle kunna underlätta både för enskilda och myndigheter att ta ställning till vem som är behörig att rättshandla för någon annans räkning.

Kapitel VIII upprättande och sammankoppling av nationella register artikel 45, 46, 47, 48

Förslaget innebär att en stor mängd personuppgifter kommer att behöva samlas in till det nationella registret och i förlängningen delas med de andra medlemsländerna. Exakt vilka uppgifter det kan röra sig om är inte närmare angivet, men skulle enligt Länsstyrelsens tolkning kunna vara uppgifter om vilka vuxna individer i Sverige som har en god man eller förvaltare. Eventuellt rör det sig också om uppgifter om tvångsvård och andra ingripande åtgärder. Enligt Länsstyrelsens mening behöver det utredas närmare vilka åtgärder som avses och vilka känsliga personuppgifter som kommer delas med andra medlemsländer. Nyttan av att dela dessa personuppgifter med andra medlemsländer behöver vägas mot den integritetsförlust som delandet innebär för de personer som berörs. I de allra flesta fall har dessa individer en väldigt begränsad internationell koppling. Länsstyrelsen anser vidare att det behöver definieras tydligare vilka åtgärder som avses.

För att Sverige ska kunna medverka till upprättandet av "ett skyddsregister" på europeisk nivå krävs det att det först inrättas ett nationellt register. Idag förs det inte något register över ställföreträdarskap i Sverige på en nationell nivå. Istället för varje överförmyndare ett register över ställföreträdarskap inom den egna

verksamheten. Ställföreträdarutredningen föreslog i betänkandet Gode män och förvaltare - en översyn (SOU 2021:36) att det skulle inrättas ett nationellt ställföreträdarregister. Länsstyrelsen tillstyrkte utredningens förslag om att inrätta ett nationellt ställföreträdarregister i ett yttrande till justitiedepartementet den 8 oktober 2021.

Förslag till rådsbeslut om bemyndigande för medlemsstater att i Europeiska unionens intresse bli eller förbli parter i konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna [COM (2023) 281]

I förslaget till rådsbeslut bemyndigas medlemsstaterna att förbli eller, senast två år efter att rådsbeslutet antagits, bli parter till 2000 års Haagkonvention om skydd för vuxna. Detta innebär enligt Regeringskansliets faktapromemoria 2022/23:FPM101 att Sverige kommer att behöva tillträda konventionen.

I ett betänkande 2015 föreslogs ett svenskt tillträde till 2000 års Haagkonvention (SOU 2015:74). Länsstyrelsen har i ett yttrande till Justitiedepartementet den 8 februari 2016 tillstyrkt förslaget att Sverige ska tillträda konventionen. Länsstyrelsen står fast vid sin ståndpunkt i frågan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av t.f. länsöverdirektör Helena Remnerud med Lisa Wellenius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillväxtdirektör Anna Conzen medverkat. tillväxtdirektör Anna Conzen och t.f. rättsdirektör Adli Assali deltagit. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.